LIETUVOS RESPUBLIKOS LYGIŲ GALIMYBIŲ KONTROLIERIUS

SPRENDIMAS
DĖL GALIMOS DISKRIMINACIJOS NEGALIOS PAGRINDU UAB „LUX EXPRESS LITHUANIA“ TEIKIANT PASLAUGAS TYRIMO

2026 m. spalio 29 d. Nr. (25SN-181)SP-105
Vilnius

Lietuvos Respublikos lygių galimybių kontrolieriaus tarnyboje (toliau – ir Tarnyba) 2026 m. gegužės 21 d. buvo gautas pareiškėjo *(duomenys neskelbtini)* (toliau – Pareiškėjas) skundas dėl galimos diskriminacijos negalios pagrindu UAB „Lux Express Lithuania“ (toliau – ir Bendrovė) teikiant paslaugas.

Pareiškėjas nurodė, kad jis turi judėjimo negalią ir nuolat naudojasi asmens su negalia vežimėliu, dėl ko patyrė diskriminaciją – dėl asmenims su negalia nepritaikytų autobusų negalėjo keliauti maršrutu Klaipėda–Ryga. Pareiškėjas pateikė informaciją, kad 2026 m. gegužės 12 d., planuodamas birželio mėn. vykti iš Klaipėdos į Rygą, elektroniniu paštu kreipėsi į Bendrovę, norėdamas sužinoti, ar Bendrovės autobusai šiam maršrutui yra pritaikyti žmonėms su negalia. Pareiškėjas nurodė, kad jam buvo atsakyta, kad minėtu maršrutu kursuojantys autobusai nėra pritaikyti. Taip pat Pareiškėjas skunde pažymėjo, kad jam nebuvo pasiūlyta alternatyva (čia ir kitur citatų kalba netaisyta): „Tuomet pasiteiravau, ar bendrovė galėtų pasiūlyti kokią nors alternatyvą šioje situacijoje — pavyzdžiui, ar būtų galima iš anksto informuoti vežėją apie mano poreikius ir ar tokiu atveju jie galėtų konkrečiam reisui suteikti pritaikytą autobusą, kaip tai daroma kitose transporto įmonėse Lietuvoje. Tačiau bendrovė atsisakė pasiūlyti bet kokią alternatyvą.“

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos lygių galimybių įstatymo 30 straipsnio 1 ir 2 dalimis, Lietuvos Respublikos lygių galimybių kontrolierė 2026 m. birželio 16 d. raštu Nr. S-2026/471-(6.2) (toliau – Raštas) kreipėsi į UAB „Lux Express Lithuania“, prašydama motyvuotai paaiškinti ir atsakyti: ar Bendrovė gali patvirtinti šiame rašte nurodytas aplinkybes; kokį atsakymą pateikėte Pareiškėjui, kuris planavo keliauti maršrutu Klaipėda–Ryga, bei kodėl (prašyta pateikti susirašinėjimo kopiją); ar imtasi priemonių, siekiant Pareiškėjui užtikrinti tinkamą sąlygų pritaikymą, kad jis galėtų naudotis Bendrovės paslaugomis bei keliauti autobusu maršrutu Klaipėda–Ryga (jei ne, prašyta informuoti, kodėl; jeigu taip, prašyta atsakyti, kas konkrečiai buvo daroma, ir pateikti patvirtinančius įrodymus; klausta, ar

Bendrovės autobusai yra pritaikyti asmenims su judėjimo negalia; ar Bendrovės autobusai, kurie vyksta maršrutu Klaipėda–Ryga, yra pritaikyti asmenims su judėjimo negalia (prašyta nurodyti, kas pritaikyta / nepritaikyta (pvz. pritaikytas įlipimas / išlipimas, yra / nėra vieta asmeniui, keliaujančiam su asmens su negalia vežimėliu, ir kt.); ar Bendrovės autobusai, kursuojantys maršrutu Klaipėda–Ryga, atitinka pritaikymo asmenims su negalia standartus (jeigu taip – kokias konkrečių teisės aktų normas atitinka; ar Bendrovėje gauta asmenų kreipimųsi (skundų), susijusių su Bendrovės autobusų prieinamumu (jei taip – kokie šių kreipimųsi (skundų) nagrinėjimo rezultatai).

Taip pat prašyta pateikti ir kitą svarbią informaciją, susijusią su atliekamu tyrimu.

Lygių galimybių kontrolierė

n u s t a t ė :

2026 m. birželio 30 d. Tarnyboje gautas Bendrovės atsakymas. Bendrovė informavo, kad 2026 m. gegužės 12 d. į juos kreipėsi Pareiškėjas su klausimu, ar jis gali naudotis asmens su negalia vežimėliu, keliaudamas Lux Express tarptautiniu autobusų maršrutu Ryga–Klaipėda. Bendrovė pridėjo susirašinėjimo su Pareiškėju kopiją ir nurodė: „maršrutas yra tarptautinis, komunikacija vyko anglų kalba.“

Kaip matyti iš vykusio susirašinėjimo, Pareiškėjas kreipėsi į Bendrovę teiraudamasis, ar tarptautiniu autobusų maršrutu Ryga–Klaipėda jis gali vykti su asmens su negalia vežimėliu, tačiau iš Bedrovės atstovų gavo neigiamą atsakymą, pažymint, kad minėtu tarptautiniu maršrutu nevažiuoja specialiai asmenims su negalia pritaikyti autobusai.

Bendrovė atsakyme pateikė Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 181/2011 2011 m. vasario 16 d. „Dėl miesto ir tolimojo susisiekimo autobusų transporto keleivių teisių“, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 2006/2004 (toliau – Reglamentas arba Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 181/2011), 10 straipsnio nuorodą. Reglamento 10 straipsnio 1 dalyje numatyta: „Nepaisant 9 straipsnio 1 dalies, vežėjai, kelionių agentai ir kelionių operatoriai gali atsisakyti rezervuoti, išduoti ar kitaip perduoti bilietą arba įlaipinti asmenį dėl jo negalios ar riboto judumo: a) kad įvykdytų taikomus saugos reikalavimus, nustatytus tarptautinėje, Sąjungos ar nacionalinėje teisėje, arba kad įvykdytų sveikatos ir saugos reikalavimus, kuriuos nustatė kompetentingos institucijos; b) kai dėl transporto priemonės konstrukcijos arba infrastruktūros, įskaitant autobusų stoteles ir stotis, neįgaliojo arba riboto judumo asmens įlaipinimas, išlaipinimas ar vežimas fiziškai neįmanomas saugiomis ir eksploataciniu požiūriu tinkamomis priemonėmis.“

Bendrovė atsakyme pažymėjo: „Lux Express“ tarptautiniuose autobusų maršrutuose autobusai neturi galimybės vežti keleivių su neįgaliojo vežimėliais. Taip pat mes neteikiame specialios neįgaliesiems pritaikyto transporto paslaugos maršrute Ryga–Klaipėda. Jei keleiviai su negalia keliauja be vežimėlio, autobusų vairuotojai padeda jiems įlipti į autobusą ir išlipti iš jo.“

Taip pat Bendrovė nurodė negavusi jokių skundų dėl tarptautinių autobusų maršrutų prieinamumo (pritaikymo žmonėms su negalia).

Lygių galimybių kontrolierė

k o n s t a t u o j a :

Tyrimo metu buvo vertinama, ar UAB „Lux Express Lithuania“, teikdama viešojo transporto paslaugas, nepažeidė Lygių galimybių įstatymo 8 straipsnio 1 dalies 1 punkto, 8 straipsnio 3 dalies ir 8 straipsnio 4 dalies nuostatų.

Lygių galimybių įstatymo 8 straipsnio 1 dalies 1 punkte nustatyta, kad, įgyvendindamas lygias galimybes, prekių pardavėjas, gamintojas ar paslaugų teikėjas, nepaisydamas lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos, privalo visiems vartotojams sudaryti vienodas sąlygas gauti tokius pačius gaminius, prekes ir paslaugas, įskaitant aprūpinimą būstu, ir taikyti vienodas apmokėjimo sąlygas ir garantijas už tokius pačius ir vienodos vertės gaminius, prekes ir paslaugas.

Lygių galimybių įstatymo 8 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad gaminių ir prekių pardavėjai, gamintojai ar paslaugų teikėjai privalo vadovautis prieinamumo principais, laikytis prieinamumo reikalavimų ir standartų, juos taikyti praktikoje ir užtikrinti prieinamumą, kad asmenys su negalia galėtų įsigyti prekes ir naudotis paslaugomis.

Lygių galimybių įstatymo 8 straipsnio 4 dalyje nustatyta, kad gaminių ir prekių pardavėjai, gamintojai ar paslaugų teikėjai privalo imtis priemonių, kad asmenims su negalia būtų užtikrintas tinkamas sąlygų pritaikymas, kurio reikia konkrečiu atveju asmenims su negalia siekiant gauti tokius pačius gaminius, prekes ir paslaugas ir už juos atsiskaityti, kai šio straipsnio 1 dalies 1 punkte ir 3 dalyje nurodytų sąlygų nepakanka.

Tinkamas sąlygų pritaikymas – aplinkybių pakeitimas ir (ar) kliūčių pašalinimas, kurio reikia konkrečiu atveju siekiant užtikrinti galimybę asmenims su negalia naudotis žmogaus teisėmis ir

laisvėmis ir dėl kurio keičiantis aplinkybes ir (ar) šalinantis kliūtis subjektas nepatiria neproporcingos ar nepagrįstos naštos (Lygių galimybių įstatymo 2 straipsnio 10 dalis).

Jungtinių Tautų asmenų su negalia teisių konvencijos[1] (toliau – Konvencija) 5 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta, jog valstybės, šios Konvencijos šalys, pripažįsta, kad prieš įstatymą visi asmenys lygūs ir lygūs pagal įstatymą, taip pat turi teisę į lygiavertę įstatymo apsaugą ir teisę vienodai naudotis įstatymo teikiamomis galimybėmis be jokio diskriminavimo. Valstybės, šios Konvencijos šalys, draudžia bet kokį diskriminavimą dėl negalios ir garantuoja asmenims su negalia vienodą ir veiksmingą teisinę apsaugą nuo diskriminavimo dėl bet kokios priežasties (Konvencijos 5 straipsnio 2 dalis). Konvencijos 9 straipsnyje „Prieinamumas“ įtvirtinta pareiga valstybėms, šios Konvencijos šalims, siekti, kad asmenys su negalia galėtų gyventi savarankiškai ir visapusiškai dalyvauti visose gyvenimo srityse, imtis atitinkamų priemonių, užtikrinant asmenims su negalia lygiai su kitais asmenimis fizinės aplinkos, transporto, informacijos ir ryšių, įskaitant informacijos ir ryšių technologijų bei sistemų, taip pat kitų visuomenei prieinamų objektų ar teikiamų paslaugų prieinamumą tiek miesto, tiek kaimo vietovėse. Šios priemonės, kurios apima prieinamumo kliūčių ir trukdžių nustatymą ir pašalinimą, *inter alia* taikomos ir transporto priemonėms.

Jungtinių Tautų asmenų su negalia teisių komitetas (toliau – Komitetas) 2014 m. gegužės 22 d. Konvencijos 9 straipsnio „Prieinamumas“ Bendrojoje pastaboje Nr. 2 (toliau – Pastaba) nurodė, jog prieinamumas yra asmenų su negalia gyvenimo savarankiškai ir visapusiško bei lygiateisio dalyvavimo visuomenės gyvenime prielaida. Be fizinės aplinkos, transporto, informacijos ir ryšių, įskaitant informacijos ir ryšių technologijų bei sistemų, taip pat kitų visuomenei prieinamų objektų ar teikiamų paslaugų prieinamumo asmenys su negalia neturės lygių galimybių dalyvauti visuomenės gyvenime (Pastabos 1 straipsnis). Svarbu, kad prieinamumo klausimas būtų sprendžiamas visais aspektais, apimant fizinę aplinką, transportą, informaciją ir ryšius, taip pat paslaugas. Subjektų, valdančių pastatus, transporto infrastruktūrą, transporto priemones, informaciją ir ryšius, taip pat paslaugas, juridinio asmens statusas ir viešasis ar privatus pobūdis nebeakcentuojami. Visuomenei tiekiamos prekės, produktai ir teikiamos paslaugos turi būti prieinami visiems, neatsižvelgiant į tai, ar juos / jas valdo ir (arba) tiekia / teikia valstybės institucija, ar privati įmonė. Asmenys su negalia turėtų turėti vienodas galimybes naudotis visomis visuomenei tiekiamomis prekėmis, produktais ir teikiamomis

[1] 2024 m. rugsėjo 27 d. autentiškas vertimas (Vyriausybės kanceliarijos posėdžių skyrius), https://socmin.lrv.lt/public/canonical/1724900267/3014/JT+asmen%C5%B3+su+negalia+teisi%C5%B3+konvencija.LT.2024.08.27.pdf

paslaugomis taip, kad būtų užtikrintos veiksmingos bei vienodos galimybės ir gerbiamas jų orumas. Toks požiūris kyla iš draudimo diskriminuoti; prieinamumo galimybių neužtikrinimas turėtų būti laikomas diskriminacija, nesvarbu, ar kaltininkas yra viešasis, ar privatus subjektas. Prieinamumas turėtų būti užtikrintas visiems asmenims su negalia, nepaisant negalios pobūdžio, neišskiriant jų jokiais pagrindais – rasės, odos spalvos, lyties, kalbos, religijos, politinių ar kitų įsitikinimų, nacionalinės ar socialinės kilmės, turto, gimimo ar kitokios padėties, teisinės ar socialinės padėties, ar amžiaus. Sprendžiant prieinamumo klausimą reikėtų ypač atsižvelgti į asmenų su negalia lyties ir amžiaus aspektus (Pastabos 13 straipsnis).

Paminėtina, kad Komitetas 2026 m. rugpjūčio 27 d. Baigiamosiose pastabose dėl Lietuvos antros ir trečios sujungtos periodinės ataskaitos dėl Konvencijos 9 straipsnio „Prieinamumas“ nurodė, jog reiškia susirūpinimą, kad išlieka viešojo transporto prieinamumo spragų, nes prieinamumas ir toliau daugiausia vertinamas pagal atskirų transporto priemonių, o ne pagal visos kelionės grandinės prieinamumą.

Lietuvos Respublikos Konstitucijoje įtvirtintas pamatinis asmenų lygybės principas. Konstitucijos 29 straipsnyje skelbiama, jog įstatymui, teismui ir kitoms valstybės institucijoms ar pareigūnams visi asmenys lygūs; žmogaus teisių negalima varžyti ir teikti jam privilegijų dėl lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų. Asmenų lygybės principas iš esmės reiškia diskriminacijos draudimą, o diskriminacija dažniausiai suprantama kaip žmogaus teisių varžymas ar tam tikrų privilegijų teikimas, atsižvelgiant į lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų požymius (be kitų, Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 1998 m. lapkričio 11 d., 2019 m. sausio 11 d., 2023 m. spalio 4 d. nutarimai).

Lygių galimybių įstatymo 1 straipsnyje nustatyta, jog šio įstatymo paskirtis – užtikrinti, kad būtų įgyvendintos Konstitucijos 29 straipsnio nuostatos, įtvirtinančios asmenų lygybę ir draudimą varžyti žmogaus teises ir teikti jam privilegijas lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų pagrindu. Konstitucijoje įtvirtintos asmenų lygybę reglamentuojančios pagrindinės nuostatos yra perkeltos į Lygių galimybių įstatymą, kuris draudžia diskriminaciją šio įstatymo taikymo srityje ne tik dėl konstitucinių nediskriminavimo pagrindų, bet ir dėl kitų žmogaus tapatybės požymių ar priskiriamų savybių, kurios yra įtvirtintos Lygių galimybių įstatyme. Taip pat šiuo įstatymu siekiama, kad būtų įgyvendintos ir Europos Sąjungos teisės aktų, nurodytų šio įstatymo priede, kitų tarptautinių sutarčių nuostatos.

Pagal Lygių galimybių įstatymo 2 straipsnio 1 dalį, diskriminacija – tiesioginė ar netiesioginė diskriminacija, priekabiavimas, nurodymas diskriminuoti dėl lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos. Tiesioginė diskriminacija Lygių galimybių įstatymo 2 straipsnio 9 dalyje apibrėžiama kaip elgesys su asmeniu, kai dėl pirmiau išvardintų pagrindų asmeniui taikomos mažiau palankios sąlygos, negu panašiomis aplinkybėmis yra, buvo ar būtų taikomos kitam asmeniui.

Pagal Lygių galimybių įstatymo 2 straipsnio 5 dalį, netiesioginė diskriminacija – veikimas ar neveikimas, teisės norma ar vertinimo kriterijus, akivaizdžiai neutrali sąlyga ar praktika, kurie formaliai yra vienodi, bet juos įgyvendinant ar pritaikant atsiranda ar gali atsirasti faktinis naudojimosi teisėmis apribojimas arba privilegijų, pirmenybės ar pranašumo teikimas lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos pagrindu, nebent šį veikimą ar neveikimą, teisės normą ar vertinimo kriterijų, sąlygą ar praktiką pateisina teisėtas tikslas, o šio tikslo siekiama tinkamomis ir būtinomis priemonėmis. Sąlygų nesudarymas negalią turintiems asmenims gauti paslaugas galėtų būti laikomas netiesiogine diskriminacija negalios pagrindu.

Pagal Lygių galimybių įstatyme įtvirtintą diskriminacijos sąvoką, tiriant diskriminacijos fakto buvimą ar nebuvimą, siekiama nustatyti, ar tam tikras elgesys, teisės norma, praktika galėtų tam tikrą asmenį dėl tam tikro asmens tapatybės požymio (aptariamu atveju – dėl negalios) priversti atsidurti mažiau palankioje padėtyje nei kitas asmuo, neturintis šio požymio.

Jau pirmiau minėtoje Konvencijoje įtvirtintas reikalavimas užtikrinti fizinės aplinkos prieinamumą asmenims su negalia įtvirtintas ir Lietuvos Respublikos asmens su negalia teisių apsaugos pagrindų įstatyme, kurio 5 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad asmuo su negalia turi teisę į prieinamą aplinką visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje.

Tyrimas dėl prieinamumo pradėtas gavus Pareiškėjo skundą dėl galimos diskriminacijos negalios pagrindu UAB „Lux Express Lithuania“ teikiant paslaugas.

Pareiškėjas, kuris turi judėjimo negalią ir nuolat naudojasi asmens su negalia vežimėliu, 2026 m. gegužės 12 d., planuodamas birželio mėn. vykti iš Klaipėdos į Rygą, elektroniniu paštu kreipėsi į keleivių vežimo paslaugas teikiančią Bendrovę, norėdamas sužinoti, ar šio maršruto Bendrovės autobusai yra pritaikyti žmonėms su negalia. Jam buvo atsakyta, kad minėtu maršrutu kursuojantys autobusai nėra pritaikyti. Pareiškėjui nebuvo pasiūlyta alternatyva.

Pažymėtina, kad šiame tyrime vertinama ne visų Bendrovės eksploatuojamų tarptautinių autobusų atitiktis prieinamumo reikalavimams, o tai, ar konkrečiu atveju Bendrovė užtikrino Pareiškėjui lygias galimybes naudotis jos teikiamomis paslaugomis, atsižvelgdama į Pareiškėjo negalią ir individualius poreikius.

Kaip minėta, Konvencijos 9 straipsnis įpareigoja valstybes užtikrinti asmenims su negalia lygias galimybes savarankiškai gyventi ir visapusiškai dalyvauti visuomenės gyvenime, šalinant prieinamumo kliūtis transporte bei teikiamose paslaugose tiek miesto, tiek kaimo vietovėse.

Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 181/2011 9 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad vežėjai, kelionių agentai ir kelionių operatoriai negali atsisakyti rezervuoti, išduoti ar kitaip perduoti bilieto arba įlaipinti asmens dėl jo negalios ar riboto judumo. Reglamento 10 straipsnio 1 dalyje nustatytos išimtys, pagal kurias atsisakymas galimas, kai būtina įvykdyti taikomus saugos reikalavimus arba kai dėl transporto priemonės konstrukcijos ar infrastruktūros asmens su negalia įlaipinimas, išlaipinimas ar vežimas fiziškai neįmanomas saugiomis ir eksploataciniu požiūriu tinkamomis priemonėmis.

Bendrovė, atsakydama į Tarnybos paklausimą, pateikė nuorodą į Reglamento 10 straipsnio 1 dalį, tačiau nepateikė išsamių paaiškinimų, kokiu pagrindu ši nuostata pateisintų jos veiksmus nagrinėjamu atveju. Bendrovė nepateikė konkrečių duomenų, leidžiančių įvertinti, ar Pareiškėjo vežimas būtų buvęs fiziškai neįmanomas saugiomis ir eksploataciniu požiūriu tinkamomis priemonėmis, ar egzistavo kitos objektyvios aplinkybės, dėl kurių paslauga negalėjo būti suteikta.

Pažymėtina, kad vien aplinkybė, jog Bendrovės naudojami autobusai nėra pritaikyti asmenims, besinaudojantiems asmens su negalia vežimėliais, savaime neleidžia daryti išvados, kad kiekvienu atveju egzistuoja teisėtas pagrindas nesudaryti galimybės pasinaudoti paslauga. Vertinant konkrečią situaciją svarbu nustatyti, ar buvo įvertintos galimos priemonės, kuriomis būtų galima pašalinti arba sumažinti kliūtis naudotis paslauga, ir ar tokių priemonių taikymas būtų buvęs įmanomas bei proporcingas.

Nagrinėjamu atveju Bendrovė nepateikė duomenų, kad būtų individualiai vertinusi Pareiškėjo poreikius ir galimybes užtikrinti jo vežimą, taip pat nepaaiškino, kokios konkrečios techninės, saugumo ar organizacinės aplinkybės būtų trukdžiusios taikyti kitas priemones. Tyrimo metu nenustatyta, kad Bendrovė būtų vertinusi galimybę konkrečiu atveju kitaip organizuoti paslaugos teikimą ar pasiūlyti Pareiškėjui kitą priimtiną sprendimą.

Nagrinėjamu atveju Pareiškėjas iš anksto kreipėsi į Bendrovę ir aiškiai nurodė savo poreikį keliauti naudojantis asmens su negalia vežimėliu. Bendrovė informavo, kad jos autobusai nėra pritaikyti tokiems keleiviams, tačiau tyrimo metu nepateikė duomenų, kad būtų vertinusi konkrečias galimybes pritaikyti paslaugos teikimo sąlygas ar ieškojusi kitų sprendimų, kurie leistų Pareiškėjui pasinaudoti keleivių vežimo paslauga.

Tyrimo metu Bendrovė nepateikė duomenų, kad toks vertinimas būtų buvęs atliktas, taip pat nepagrindė, kad tinkamas sąlygų pritaikymas būtų buvęs neįmanomas arba sukėlęs neproporcingą ar nepagrįstą naštą.

Nagrinėjant skundus dėl diskriminacijos, vadovaujantis Lygių galimybių įstatymo 4 straipsniu, taikomos įrodinėjimo naštos perkėlimo taisyklės. Kai asmuo, galimai patyręs diskriminaciją, nurodo aplinkybes, leidžiančias daryti prielaidą dėl diskriminacijos, skundžiamas asmuo turi pateikti įrodymus, patvirtinančius, kad lygių galimybių principas nebuvo pažeistas.

Šiuo atveju Pareiškėjas nurodė, kad dėl savo negalios ir poreikio naudotis asmens su negalia vežimėliu negalėjo pasinaudoti Bendrovės teikiama keleivių vežimo paslauga maršrutu Klaipėda–Ryga. Šias aplinkybes patvirtina ir Bendrovės paaiškinimai, kad šiuo maršrutu kursuojantys autobusai nėra pritaikyti keleiviams, besinaudojantiems asmens su negalia vežimėliais.

Bendrovė nepateikė pakankamai duomenų, kurie paneigtų dėl nurodytų aplinkybių kilusią prielaidą dėl Pareiškėjo diskriminacijos negalios pagrindu. Bendrovė nepagrindė, kad Pareiškėjo negalėjimas pasinaudoti paslauga buvo nulemtas konkrečių objektyvių aplinkybių, dėl kurių nebuvo galima užtikrinti saugaus jo vežimo. Taip pat nepateikė duomenų, kad būtų įvertinusi galimybę tinkamai pritaikyti paslaugos teikimo sąlygas ar kad tokių priemonių taikymas būtų buvęs neįmanomas arba sukėlęs neproporcingą ar nepagrįstą naštą.

Atsižvelgiant į tyrimo metu nustatytas aplinkybes, darytina išvada, kad Bendrovė neužtikrino Pareiškėjui tinkamo sąlygų pritaikymo ir lygių galimybių naudotis jos teikiamomis keleivių vežimo paslaugomis. Pareiškėjas negalėjo pasinaudoti paslauga dėl savo negalios ir poreikio naudotis asmens su negalia vežimėliu, o Bendrovė nepagrindė, kad buvo įvertinusi galimas tinkamo sąlygų pritaikymo priemones ar kad jų taikymas būtų buvęs objektyviai neįmanomas arba neproporcingas.

Remiantis tyrimo metu gautais duomenimis, konstatuotina, kad Bendrovė, neužtikrinusi lygių galimybių ir tinkamo paslaugų pritaikymo Pareiškėjui su judėjimo negalia, pažeidė Lygių galimybių įstatymo 8 straipsnio 1 dalies 1 punkto, 8 straipsnio 3 dalies ir 8 straipsnio 4 dalies nuostatas.

Kartu pažymėtina, kad, pagal Lygių galimybių įstatymo 17 straipsnio 2 dalį, lygių galimybių kontrolierius, be kita ko, teikia išvadas ir rekomendacijas bet kokiais su diskriminacija susijusiais klausimais dėl šio įstatymo įgyvendinimo, taip pat pasiūlymus valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms dėl lygių teisių įgyvendinimo politikos prioritetų. Įvertinus šio tyrimo metu gautą medžiagą, Bendrovei siūlytina imtis aktyvių veiksmų siekiant gerinti teikiamų tarptautinio susisiekimo autobusais paslaugų prieinamumą asmenims su negalia: įvertinti skirtingus asmenų su negalia poreikius, ieškoti galimų techninių ir organizacinių sprendimų, kurie sudarytų sąlygas šiems asmenims saugiai ir kuo savarankiškiau naudotis Bendrovės teikiamomis paslaugomis, parengti ir paskelbti informaciją, kokiu būdu dėl paslaugų ir kur turėtų kreiptis asmenys su negalia, taip pat parengti tvarką, kaip kiekvienu konkrečiu atveju turėtų būti įvertintos individualios aplinkybės ir galimybės tinkamai pritaikyti paslaugą.

Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta, vadovaudamasi Lygių galimybių įstatymo 16 straipsniu, 17 straipsniu, 29 straipsnio 2 dalies 2 punktu, 30 straipsnio 3 dalimi,

lygių galimybių kontrolierė

n u s p r e n d ž i a :

1. Siūlyti UAB „Lux Express Lithuania“ nutraukti lygias galimybes pažeidžiančius veiksmus, užtikrinti lygias galimybes asmenims su judėjimo negalia naudotis teikiamomis tarptautinio keleivių vežimo autobusais paslaugomis.

2. Su sprendimu supažindinti Pareiškėją ir UAB „Lux Express Lithuania“.

3. Įpareigoti UAB „Lux Express Lithuania“ išnagrinėti šį sprendimą ir apie nagrinėjimo rezultatus bei sprendimo vykdymą informuoti Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybą per 30 dienų nuo sprendimo gavimo dienos.

Sprendimas per 1 (vieną) mėnesį nuo jo gavimo dienos gali būti skundžiamas Regionų administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka arba Lietuvos administracinių ginčų komisijai (Vilniaus g. 27, 01402 Vilnius) Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatyme nustatyta tvarka.

Lygių galimybių kontrolierė Birutė Sabatauskaitė